

under den virker. Ekstraordinære er Forholdene paa Grund af Verdenssituationen, som ogsaa berører os, og paa Grund af vor Vedtagelse af en ny Grundlov og Valglov, som, naar Valget efter denne i en nær Fremtid skal foregaa, vil øve en betydelig Indflydelse paa Sammensætningen af begge Rigsdagens Ting. Men det forekommer mig, at man neppe kan tænke sig en mere naturlig eller selvfølgelig Opgave for den Rigsdag, der har afskaffet den privilegerede Valgret i det politiske Liv, end ogsaa at fjerne den fra det kommunale Liv, og jeg kan derfor paa mit Partis Vegne tilsige Partiets ubetingede Støtte og Tilslutning til Gennemførelsen af det foreliggende Lovforslag og det saa hurtigt, at Valgene til Amdsraadene i April 1916 kan foregaa efter Bestemmelserne i Lovforslaget.

Vi beklager meget, at der ikke ogsaa er stillet Forslag om at tilintetgøre den anden Mangel ved Valgloven af 1908, som jeg har peget paa, den, som er indeholdt i § 1, 2det Stykke. Disse begrænsende Bestemmelser for Valgrettens Udøvelse, som er indeholdte i § 1, indeholder dels en Skærpelse, dels en Forøgelse af de indskrænkende Bestemmelser, som ogsaa fandtes i den gamle Valglov. Det var beklageligt, at man i 1908 mente at burde gaa til en Forøgelse og en Skærpelse af disse indskrænkende Bestemmelser. Der fastsattes et efter min Mening urimelig langt Ophold i Kommunen som Betingelse for at opnaa Valgret, ligeledes indførtes der den Bestemmelse, at Skatten skal være betalt, i Modsætning til, hvad der tidligere var Tilfældet. Disse indskrænkende Bestemmelser kom navnlig til at gaa ud over den Klasse i Befolkningen, som paa Grund af sine Arbejdsvilkaar er nødsaget til at foretage hyppige Flytninger, altsaa den mindre bemidlede Del. I hvor høj Grad disse Bestemmelser har virket begrænsende for Valgrettens Udøvelse, fremgaa af en statistisk Opgørelse fra Statistisk Departement, som indeholder en Sammenligning mellem de 25-aarige Mænd, der havde Valgret efter den gamle Valglov, og de 25-aarige, som har faaet Valgret efter den nye kommunale Valglov af 1908. Det fremgaa af denne Opgørelse, at i 1906 havde 75,3 pCt. af Mændene paa 25 Aar og derover kommunal Valgret. Nu udvidede man i 1908 den kommunale Valgret til ogsaa at omfatte Tyendet, og man var saa berettiget til at vente, at Procenttallet var steget, men i Stedet for at være steget, er det i Kraft

af de indskrænkende Bestemmelser i § 1 dalet saaledes, at det i 1913 kun var 73,7 pCt. Samme statistiske Opgørelse har følgende Procenttal for Befolkningen over 25 Aar, som havde kommunal Valgret i 1913. Jeg skal tillade mig at nævne disse Tal for Københavns, Frederiksbergs, Provinsbyernes og Landets Vedkommende. I København havde 65,5 pCt. af Mænd paa 25 Aar og derover kommunal Valgret, men kun 47,7 pCt. af Kvinderne. Paa Frederiksberg var de tilsvarende Tal 72,8 og 58,2, i Provinsbyerne 69,1 og 62,9 og paa Landet 78 og 71,9. Man ser altsaa, at der er store Dele af Befolkningen, som har naaet Valgretsaldere: 25 Aar, men som alligevel, navnlig i Kraft af Bestemmelserne i § 1, ikke har faaet den kommunale Valgret.

Nu vil, saa vidt jeg forstod, det ærede Medlem, som før havde Ordet, det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) lægge denne Bestemmelse til Grund ogsaa ved Valget af Amdsraadsmedlemmerne. Her maa jeg bekende, at jeg er i diamentral Modsætning til det ærede Medlem. Jeg kunde ønske disse indskrænkende Bestemmelser hævet eller i alt Fald meget modificeret. Det ærede Medlem vil derimod have dem udvidet til ogsaa at gælde ved Amdsraadsvalgene. Jeg takker den højt-ærede Indenrigsminister, fordi han, hvad Valget af Valgmænd angaar, blot har foreslaaet, at der skal være 3 Valgmænd for 600 Indbyggere, uden at foreslaa indskrænkende Bestemmelser om, at Valgerne skal være Skatteydere, eller tilsvarende Indskrænkninger af Valgretten. Jeg vilde betragte det som en betydelig Forringelse af det foreliggende Lovforslag, hvis det blev ændret i den af det ærede Medlem fra Assens angivne Retning.

Det er givet, at den fulde Konsekvens af Ophævelsen af den privilegerede Valgret ved Amdsraadsvalgene maa blive, at Raadet selv vælger sin Formand, altsaa at Amtmanden ikke blot mister sin Stemmeret, men ogsaa sin Stilling som Leder af Raadets Forhandlinger. Om hvorvidt det er muligt at naa dette Fremskridt paa dette Tidspunkt, skal jeg ikke udtale mig, men jeg vil i høj Grad ønske, at det var muligt.

Jeg skal til Slutning kun betone, at den Hovedsynsmaade, som mit Parti vil lægge til Grund for Behandlingen af dette Lovforslag, er den, som jeg allerede har nævnt, at Lovforslaget gennemføres saa betids i den Skikkelse, hvori den højt-ærede Indenrigsminister har forelagt det,